

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ

ਕਪੂਰ ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਮਿਊਂਸ਼ੀਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲੈਂਟ

ਬਨਾਮ

ਤਿਲਕ ਰਾਜ.....ਮੁਦਈ

ਅਤੇ

ਦਿੱਲੀ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ-ਰਿਪੈਂਡੈਂਟ-ਜਵਾਬਦਾਰ

ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ 1952 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4-ਡੀ

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸ਼ੀਨਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ III) ਸੈਕਸ਼ਨ 173- ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਟਾਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ- ਸਟਾਲ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਟੇਦਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ।

ਆਯੋਜਿਤ. ਕਿ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173(1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੇ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

31 ਅਕਤੂਬਰ 1951 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ ਸੂਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਵਿਜ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਪੀਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ। ਸਬੋਰਡੀ ਨੇਟ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 11 ਮਈ 1951 ਨੂੰ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਟਾਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਾਏ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੋਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ-ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1952 ਦੀ 4-ਡੀ, 5-ਡੀ ਅਤੇ 10-ਡੀ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ

ਤਿੰਨ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਮਿਊਂਸ਼ਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਤਿੰਨੋਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਸਬੰਧਤ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਟਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੂੰ ਸਟਾਲਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਤਿਹ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਸਟਾਲ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸਟਾਲ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬਾਦਲਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸਥਾਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਛੇ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਟਾਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਹ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬਾਦਲੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਉਚਿਤ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ (1) ਧਾਰਾ 173(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਕਮੇਟੀ ਸਾਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, (ii) ਮੁਦਈ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚਕਾਰ, ਕੋਈ ਗੁਪਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਤੇ (iii) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਟਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ, ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਪਟੇਦਾਰ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ

ਕਿ ਧਾਰਾ 173(2) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 111 (h) ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਅਵੈਧ ਸੀ।

ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਮਿਲਾਪ ਚੰਦ (1), ਮੈਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਟਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਤੁਕੇਪਣ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਹਨ।, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 173(1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ, ਇਸ ਲਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਝੱਲਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।